

ሓበሬታ ሕክምና ብኣፒየም ጌርካ፤ ምእንቲ ንብርቱዕ ህጹጽ ቃንዛ ንምዝሓል

**Information till dig som får behandling
med opioid för akut smärta**

Terapigrupp Smärta, april 2018

ሓበሬታ ሕክምና ብኦፒየም ጌርካ፤ ምእንቲ ንብርቱዕ ህጹጽ ቃንዛ ንምዝሓል

ንስኽ ንቃንዛ ንምዝሓል ተፈቂዱልካ ዘሎ መድሃኒት፡

እቲ ቀንዲ ናይ እዚ መድሃኒት ህዋስ ወይ ቀመም ኣብ መድሃኒትካ ዘሎ ሽሙ ኣፖይድ ይበሃል። ኣፖይድ ሞርፊን ወይ ንሞርፊን ዝመሳሰል መድሃኒት ኮይኑ ንቃንዛ ዘህድእ መድሃኒት እዩ፤ ከምኡእውን ጎድናዊ ሳዕቤታታትን ወልፊ ከም ሞርፊን ይፈጥሩ። ኩሎም ኣፖይድ ንመዝሓሊ ቃንዛ መድሃኒታት ከም ናርኮቲካ ይቐጽሩ። እንተድኣ ኮይይን ዘለዎ መድሃኒት ተኣዚቱልካ፤ ንኣብነት ሲቶዶን ኣብ ኣካላትካ ናብ ሞርፊን ይልወጥ። ክትርስዎ ዘይብልካ እንተድኣ ካልኣት መድሃኒታት ከምእትወስድ ኮንካ ንሓኪምካ ክትሕብር ኣለካ። ቀንዲ ነገር ክትፈልጥ ዝግብኣካ እንተድኣ መሀድኢ ወይ መደቀሲ መድሃኒት ትወስድ ኮንካ (ንኣብነት በንዞዲያዘፒነር)። ካልኣት ናይስነፍጥረት መድሃኒታት ወይ ሓኪም ዘይተጸሕፎም ብነጻ ዝዕደግ ትወስድ እንተድኣ ኮንካ ትሕብር።

ውጽኢትን፤ጎድናዊ ሳዕቤናታትን

ኣፖይደር ጽቡቕ ክእለት መዝሓሊ ቃንዛ ውጽኢት ይህቡ፤ ህጹጽ ቃንዛ ምስዘጋጥም ዝተዋህበካ ኣጠቓቕማ ትጥቀም። እቲ ቀንዲ ዕላማ ንዝወሃበካ መድሃኒት ብዝተዋህበካ ሓበሬታ ንምጥቃምን፤ ምእንቲ ቃንዛ ንኽዝሕልን ጎድናዊ ሳዕቤናታት ንኽጎድልን እዩ። እኹል ዘይኮነ መዝሓሊ ቃንዛ ምስእትጥቀም ሳዕቤኑ ናይ ነዊሕ እዋን ንምፍዋሱ ዘጸግም ቃንዛ ትፈጥር። ከምኡእውን ካብ ዝግብኣካ ኣጠቓቕማ መድሃኒት ንላዕሊ ምስእትጥቀም፤ ጎድናዊ ሳዕቤናታት ናይ ኣፖይድ ማለት ከም ምብዕጋግ ወይ ትኽለ፤ ቀልቀል ንምውጻእ የሽግረካ፤ ከምልሳካ ዝደለየ ኮይኑ ይስምዓካ ፤ ድኻምን ፤ ጸገም ናይ ምድቃስ ይፈጥረልካ። ብተወሳኪ ኣፖይደር ነብስኽ ንምቁጽጻርን፤ ምውህሃድን የሽግረካ።

ኣብ እዋን ሕክምናኽ መኪና ካብ ምዝዋርን ወይ ካልኣት ምንቅስቃሳት ከም ኣተኩርካ ክትጥምቓምን ክትዕዘቦም ዘለካ ነገራት ካብ ምዝወታር ተቐጠብ። ኣልኮሆላዊ መስተታትን ወይ መሀድኢ መድሃኒታትን (በንዞዲያዘፒነር) ካብ ምጥቃም ምጥንቃቕ፤ ምኽንያቱ ብርቱዕ ጎድናዊ ሳዕቤን ክፈጥሩ ስለዝኽእሉ።

ሕክምናኽ ኣብ ግዜኡ ትውድኦ

ከተስተወዕሎ ዘለካ ጉዳይ ሕክምና ካብ ክልተ ሰሙን ጌርካ ኣለኽ፤ በዚ ምኽንያት እዚ ድማ ደስ ዘይብለካ ስምዒትን ምልክትን ናኢ ድቃስ ምስኣንን፤ ምምብሃቕን፤ ካብ ኣፍንጫኽ ፈሳሲ ይፈሰስ። መርዓት ዓይንኽ ይሰፍሕ፤ ዕንፍሩር መሳሊ ኣብ ቆርበትካን ከምኡእውን ከምልሳካ ከምዝደለየን ኮኢይኑ ይስምዓካ። እዚ ምልክት ናይ ዛህዲ እዩ፤ ግን ከም ናይ መድሃኒታት ወልፊ ኣይኮነን። ክትዝክሮ ዘለካ ኣብ እዋን መድሃኒት ዝእዘዘልካ እዋን ምስ ሓኪምካ ብኽመይ ሕክምናኽ ከምእትውድኦ ክትራዳዳእ ኣለካ። ናይ ነዊሕ እዋን ሕክምና ብኣፖይደር ኣካል ነቲ መድሃኒት ይለምዶ (ምዕባሌ ምጽማም) ፤ በዚ ምኽንያት እዚ እኹል ውጽኢት ንኽህበና ብዝሕ ዝበለ ዓቕን መድሃኒት ንወስድ። በዚ ምኽንያት እዚ ኣካላትናን ኣእሙርናን ወልፊ ናይ መድሃኒት ይፍጠር።

ምእንቲ ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝጠቐስናዮ ሽግራት ንመጉዳል፤ ንዝወሃበካ መድሃኒት ከምቲ ሓኪምካ ዝእዘዘልካ ኣገባብ ጌርካ መድሃኒትካ ትወስድ። ባዕልካ ንመድሃኒትካ ከተጉድሎ ወይ ክትውስኽ ወይ ድማ ከተናውሖ ወይ ከትሕጽር ኣይፍቀደልካን እዩ። ቃንዛኽ ኣብ እዋን ሕክምና ምስተወድኦ ምስዘየቋርጽ ምስ ሓኪምካ ምኽሪ ንኽህበካ ትዘራረብ።

ኣብ ግዜ ጥንሲ/ኣብ እዋን ንሕጻን ምጥባው

ጥንሲ ወይ ተጥብዊ እንተድኣ ኮንኪ፤ እቲ ቀንዲ ነገር ቅድሚ ሕክምና ምጅማርኪ ጥንሲ ከምዘለክን/ከምእተጥብዊ ከምዝኾንኪ ንሓኪምኪ ትሕብራ።